

ابوالقاسم رحمانی
روزنامه‌نگار

توثیت محسن رضایی و حادثه اتوبوس دانشگاه علوم و تحقیقات و... شده‌اند ترندهای فضای رسانه‌ای کشور، روی خط می‌آیند و توضیح می‌دهند و همه هم درجریان ریزترین کنش‌ها در این دو موضوع هستند، البته نه اینکه نباید به اینها پرداخته شود و فضای رسانه‌ای ایجاد کنند، اما سوای همین، نباید همه ذهن و خوراک خبری مخاطبان باشند. لایه‌لای همین اخبار، لایحه بودجه‌ای که روحانی تقدیم مجلس کرد، کم حاشیه نداشت و ندارد؛ از استعفاى وزیر بهداشت برای این لایحه پرحاشیه که بگذریم، در آموزش و پرورش، اتفاقات خاصی درحال وقوع است؛ این خاص و بدبودنش را نه اینکه من گفته باشم و یک برآورد شخصی باشد که البته می‌تواند باشد و حرف‌هایی هم برای آن هست اما این را مدرسه سوخته سیستان و محرومیت دردناک و فاجعه‌بار این استان و استان‌های همجوار تایید می‌کنند و می‌گویند. یک‌بار به صفحه اینستاگرامی اسماعیل آذری روحانی فعال در فضای مجازی سرکشی کنید و اگر همت طی مسافت هست، سری به کهگیلویه و بویراحمد، سیستان و بلوچستان و... بزنید تا ببینید چرا وضع خطرناکی است.

۵ ضعف کتب درسی

به علاوه فروش ترس مساوی با پول

یکی از دلایلی که این بازار مکاره را رونق بخشیده، ضعف ما در برنامه درسی و کتاب‌هاست. این جمله را بطحایی، وزیر آموزش و پرورش گفته‌است که شاید بتوان به‌عنوان علت‌العلل وجود ورشد استفاده از کتاب‌های کمک‌آموزشی در مدارس دانست. برای همه ما هم ممکن است ایجاد شده باشد، سال‌های پیش، ابتدایی و راهنمایی و دبیرستان‌هم تفاوتی نمی‌کند، همیشه بوده‌است، در مقاطعی یا تمرین‌های کتاب سطوح پایین‌تری از آزمون‌ها داشتند یا برای فهم بهتر درس وپوشش ضعف برخی معلمان مجبور به استفاده از کتاب‌های کمک آموزشی شده‌ایم.

اما این علت‌العلل همین یکی نیست، یعنی وقتی بین کتاب‌ها و تقاضای ناشران برای فروش این کتاب‌ها و رقابت موجود گم می‌شوی، علت‌العلل فقط ضعف کتب درسی رسمی مدارس نیست و فروش ترس و اضطراب هم می‌شود یکی از علل رشد این کتاب‌های رنگارنگ و همه مدل.

فروش ترس دقیقاً همان گزاره و اتفاقی است که با یک‌بار واردشدن به موسسات کنکوری و خصوصی با آن مواجه می‌شوی اما به راحتی می‌پذیری، فروش ترس دقیقاً همان جایی است که کنکور در زبان مشاور یک موسسه کنکور می‌شود واجب‌تر از نان شب و تو برای به‌دست‌آوردن این نان تمام امکانات و توان و هوش و سلامت را هزینه می‌کنی و درنهایت...

از بحث دور نمی‌شویم. بحث، بحث ساده‌ای است، با کنار هم قراردادن چند گزاره می‌توان فهمید از چه نوشتیم و قصد گفتن چه داریم.

۱ به قدر توان جست‌وجوگری شخصی، اولین اظهارات روحانی پشت‌تربتون رسمی در ارتباط با خصوصی‌سازی روند آموزش و پرورش در کشور سال ۹۶ بود، آن هم در جمع معلمان. روحانی در این جمع با ابراز خوشحالی نسبت به روند خصوصی‌سازی در کشور گفت: «آسوزش و پرورش از حالت دولتی محض بودن به‌تدریج و قدم به قدم خارج شود. ما می‌خواهیم در آموزش و پرورش با کمترین هزینه، نوجوانان و جوانان را عالم کنیم، چه حالتی بهتر از اینکه با خرید خدمت این کار انجام نشود و شما هم نظارت داشته باشید.»

بعد از این روحانی در تقدیم لایحه بودجه ۹۸ به مجلس شورای اسلامی دوباره به لزوم خصوصی‌سازی آموزش و پرورش اشاره کرد و گفت: «ما برای هر دانش‌آموزی به‌طور متوسط در سال آینده چهارمیلیون تومان از خزانه مردم و بیت‌المال هزینه می‌کنیم، البته به‌طور متوسط، درحالی که اگر دولت بخواهد این خدمت را از مردم بخرد و مردم خودشان این کار را انجام‌دهند، حداکثر یک میلیون تومان می‌شود. چهاربرابر بیشتر از پول بیت‌المال برای یک دانش‌آموز هزینه می‌کنیم، درحالی که می‌توانیم این را اززان کنیم.»

۲

براساس آمارهای رسمی تعداد مدارس غیردولتی در سال تحصیلی ۹۴-۹۵ نسبت به سال تحصیلی ۹۱-۹۲ بیش از ۲۷ درصد افزایش یافته‌است و سهم آنها از کل دانش‌آموزان کشور از ۸/۲درصد در سال تحصیلی

به گفته مدیرکل

مدارس غیردولتی، تنوع مدارس باید

برچیده شود و فقط دو نوع

مدرسه دولتی و غیردولتی به

فعالیت ببرازند. مدارس

نمونه دولتی (سمپاد) و شاهد با

جذب استعدادهای برتر موجب

بی‌انگیزگی سرمایه‌گذاران

و موسسان مدارس غیردولتی

می‌شوند

سیاستگذاری یک بام و دو هوای دولت در آموزش و پرورش ادامه دارد

در خدمت و خیانت خصوصی‌سازی

عکس: محمد طالبی / افرات

نص صریح قانون خواسته‌ام هرگونه تبلیغات در این زمینه با مجوز وزارت آموزش و پرورش انجام پذیرد.

۵ تنش میان وزیر آموزش و پرورش با ناشران کتب کمک‌آموزشی؛ تنشی که شاید خیلی‌ها طرح حذف‌مشق شب و دیدار ناشران با مراجع و علما در این باره را آغاز آن بدانند، اما با خوانش سخنان ناشران و البته مصاحبه‌های مختلف و اظهارنظرهای متعددوزیر در مخالفت با حضور ناشران آموزشی در مدارس متوجه می‌شویم خیلی قبل‌تر از اینهامیان آنهاشکراب‌بوده‌است وهمین‌هم می‌تواند علت این باشد که بطحایی تنها وزیر آموزش و پرورش بوده که با ناشران کتب کمک‌آموزشی دیدار نداشته‌است.

با این همه اگر ما هم طرح حذف مشق شب را سرآغاز بدانیم، تقاضای ناشران کمک‌آموزشی برای حفظ چرخه درآمدی هرچند میلیاردی، هشت‌هزار میلیاردی افسوا ه دوهزار میلیاردی افرای خودشان، تامل‌برانگیز است. روزی به قم می‌روند و تایید لزوم استفاده از کتب کمک‌آموزشی در کنار کتب درسی و ماندگاری مشق شب را می‌گیرند، یک روز یارانه کاغذشان را مسخره می‌کنند روز دیگر به وزیر آموزش و پرورش حمله می‌کنند اما هر همه اینها نکات قابل تاملی وجود دارد. ابوالفضل جوکار که نفر اول همه این کنشگری‌های آموزشی سازمان آموزشی و نفر اول مقابل وزیر آموزش و پرورش است، به‌عنوان مدیر کاج پرکارترین ناشر کمک‌آموزشی کشور در پاسخ به چرابی دیدار با علما و مراجع در قم و پیش کشیدن بحث حذف مشق شب با پس می‌کشد و آن را دغدغه علما می‌خواند، در گفت‌وگو با صبح نو خود و همکارانش را سنگ کف رودخانه می‌داند و خبر از استفاده ۹۰۰ هزار بند کاغذ برای چاپ کتاب‌هایش می‌دهد و در آخر هم در گفت‌وگو با مهر پای وزارتخانه و دانشگاه را به میان می‌کشد و که فلان دانشگاه به آنها پیشنهادهایی داده که این پیشنهادها از این قرار است: با حذف کنکور فکر نکنید کارمان کمتر می‌شود، در کار ما هیچ تغییری رخ نمی‌دهد. فکر می‌کنید اگر کنکور حذف شود تیراز کتاب پایین می‌آید؟ خیر رویکرد آن عوض می‌شود، دانش آموز از استرس درمی‌آید. بحث ما این است که باید ظرفیت‌های خالی دانشگاه را شناسایی کنیم. موقع انتخاب‌رشته مرداد و شهریور که می‌شود، دانشکده‌های دانشگاه‌ها به ما نامه می‌زنند که این ظرفیت خالی است، لطفاً موقع انتخاب‌رشته به بچه‌ها بگویید این رشته را بر خدمات به معنای خصوصی‌سازی است، یعنی استفاده از معلمان با حقوق ۵۰ تا ۷۰ هزار تومان. هم‌اکنون با اجرای این طرح وضعیت نامناسبی را در برخی مدارس کشور داریم و ده‌هزار معلم توسط وزارت آموزش و پرورش در دو یا سه سال گذشته به‌عنوان خرید خدمات به کار گرفته شده‌اند. به جای اینکه شأن معلم ارتقا یابد، می‌خواهند معلم را حداقل حقوق جذب کنند. خرید خدمات آموزشی برای ۱۰ درصد از دانش‌آموزان یعنی اینکه بیش از یک میلیون و ۵۰۰ هزار دانش‌آموز را به بخش خصوصی واگذار کنیم.»

۶

اماسوای این دست‌وپازدن‌های خصوصی‌های برای حفظ خودشان، نکات دیگری نیز وجود دارد. ابوالفضل جوکار در مصاحبه‌اش با مهر به دو موضوع دیگر هم اشاره می‌کند، یکی مخرب‌بودن بخشنامه‌های وزارتخانه در ممنوعیت استفاده از کتاب‌های کمک‌آموزشی و دیگری حضور خود

انتشارات دولتی

«مدرسه» دارد کتاب

کمک‌درسی منتشر

می‌کند و بعد نامه به مدارس

می‌دهند که ورود هرگونه کتاب

کمک‌آموزشی به جز تولیدات

انتشارات مدرسه به مدارس

ممنوع است. انتشارات مدرسه که

اصلا بخش خصوصی محسوب

نمی‌شود، زیر مجموعه سازمان

پژوهش و تالیف کتب درسی است

وزارتخانه در چاپ کتاب‌های کمک‌آموزشی توسط انتشارات مدرسه. جوکار می‌گوید: ما در وزارت آموزش و پرورش اسنادی بالادستی داریم که در آن استفاده از ظرفیت بخش خصوصی برای آموزش مورد تأکید قرار گرفته و یکی از بخش‌های آن هم استفاده از ظرفیت بخش خصوصی برای تولید کتاب‌های کمک‌درسی است. جالب‌است بگوییم با وجود چنین اسنادی انتشارات دولتی مدرسه هم دارد کتاب کمک‌درسی منتشر می‌کند و بعد نامه به مدارس می‌دهند که ورود هرگونه کتاب کمک‌آموزشی به جز تولیدات انتشارات مدرسه به مدارس ممنوع است. پس برای چه ما داریم کتاب تولید می‌کنیم؟! مگر در اسناد بالادستی بخش خصوصی فقط انتشارات مدرسه است؟! انتشارات مدرسه که اصلا بخش خصوصی محسوب نمی‌شود، زیرمجموعه سازمان پژوهش و تالیف کتب درسی است. سال ۶۸ هم تاسیس شده‌است. بحث ما این است شما که نمی‌توانید خودتان انتشارات مدرسه را به‌عنوان ظرفیت بخش خصوصی در راستای اهداف آموزش و پرورش استفاده کنید بعد بخشنامه بنزید و لغوش کنید؛ یعنی یک بام و دو هوایی‌می‌شود. اگر کتاب کمک‌درسی بد است بسیار خب، انتشارات مدرسه و ما را هم تعطیل کنید! مضاف بر اینکه اساسا ورود آموزش و پرورش به انتشار کتاب‌های کمک‌درسی یا هرگونه کتابی جایز نیست و این کار متولی دیگری دارد. ما جوازمان را که از آموزش و پرورش نگرفتیم.. او فقط می‌تواند بگوید در مدارس نرود که آن را هم گفته است.

۷ و حالا نکته پایانی و جمع تناقضات، تناقض وزیر با وزارتخانه‌اش، تناقض رئیس جمهور با وزیر و درنهایت تناقض عمل با قانون. همان طور که در سایت‌ها و رسانه‌ها موجود است و اینجا هم گفته شد وزیر بارها با وجود و توصیه استفاده به کتاب‌های کمک‌آموزشی در مدارس مخالفت کرده و علل مختلفی را هم ذکر کرده‌است اما اینجا یک تناقضی وجود دارد و آن هم همانی است که در سخنان جوکار وجود داشت، یعنی یک بام و دو هوایی که توسط انتشارات مدرسه ایجاد می‌شود، یعنی مجوز استفاده دانش‌آموزان از کتب کمک‌آموزشی این نشر در مدارس و عدم تجویز سایر کتب و ممنوعیت استفاده از آنها.

تناقض‌های بعدی موضوعاتی کلان‌تر از سایر موضوعات است و یک بحث قانونی دارد و به اصل ۳۰ قانون اساسی و ایجاد شرایط تحصیل رایگان برای همه است، برمی‌گردد و یک بحث عملی و آن هم کنش‌های وزیر و رئیس جمهور در ارتباط با خصوصی‌سازی است. وزیر آموزش و پرورش با رشد استفاده از کتب کمک‌آموزشی در مدارس مخالف است و آن را تقبیح می‌کند، این کتاب‌ها خوراک اصلی تدریس و تحصیل دانش‌آموزان در مدارس غیردولتی و خصوصی هستند، چراکه حقوق معلمان در این مدارس پایین است و حساسیت‌های مدارس دولتی وجود ندارد و معلم هم استفاده از این ابزار یعنی کتب کمک‌آموزشی را توصیه می‌کند و با این تفاسیر می‌توان برداشت کرد که اقدامات وزیر با مشی فعلی مدارس غیردولتی در تناقض است، از طرف دیگر رئیس جمهور با جدیت به دنبال خصوصی‌سازی آموزش آن‌ها هم با خرید خدمت در این حوزه است؛ اتفاقی که آموزش را هم به نوعی کالای سرمایه‌ای تبدیل می‌کند که در ازای پرداخت پول بیشتر آموزش بهتری دریافت می‌شود و امکانات بهتری در اختیار دانش‌آموز قرار می‌گیرد (درتقابل با اصل ۳۰ و مباحث مربوط به عدالت آموزشی و جمع‌بندی اینها می‌شود تناقض میان وزیر و رئیس دولت که البته با پذیرش فضای رقابتی میان انتشارات مدرسه تحت‌نظر وزارت آموزش و پرورش و سایر ناشران و دغدغه وزارتخانه برای نشر خودی و حمله به ناشران کمک‌آموزشی خصوصی، این تناقض هم به راحتی قورت داده می‌شود و از آن می‌گذریم که در دولت دوازدهم انتظار تقابل درونی و در سطح وزارت با بی‌عدالتی آموزشی همچون یک رویای محال دور از دسترس و حتی تفکر است.

در حاشیه

بازنشستگان و بسته حمایتی نقدی

محمدحسن زدا، سرپرست سازمان تامین اجتماعی گفت: «بسته حمایتی پول نقدی است که به حساب بازنشستگان و مستمری‌بگیران تحت‌پوشش سازمان تامین اجتماعی که حقوق زیر سه میلیون تومان می‌گیرند، واریز می‌شود. مبلغ این بسته ۲۰۰ هزار تومان است که پرداخت آن از طریق رسانه‌ها یا پیامک بانک به آنها اطلاع‌رسانی می‌شود. دریافت کنندگان بسته حمایتی سه گروه هستند که شامل بازنشستگان، ازکارافتادگان و بازماندگان می‌شوند که باید تا ساعات پایانی دیشب بسته‌حمایت نقدی به حساب‌شان واریز می‌شدد. اگر این مبلغ به حساب بازنشستگان و مستمری‌بگیران سازمان تامین اجتماعی واریز نشد، می‌توانند با شماره ۱۴۲۰ تماس بگیرند و پیگیری کنند. سعی داریم تا پایان سال دو مرحله دیگر این بسته را به حساب مستمری‌بگیران واریز کنیم.» زدا درخصوص بسته حمایتی بیمه‌شدگان و کارگران نیز گفت: «بسته حمایتی کارگران را هم در دستور کار داریم. این گروه‌ها دارای همپوشانی هستند و از آنجایی که ممکن است بیمه‌شدگان از طریق سیستم‌های دیگر این کمک را دریافت کرده باشند، همپوشانی‌ها را مشخص کرده‌ایم و از مجموع بیمه‌شدگان ۶ میلیون و ۵۰۰ هزار نفر از آنها که دریافتی زیر سه میلیون تومان در ماه دارند و تاکنون این کمک را دریافت نکرده‌اند، مشمول این بسته هستند و درصورتی که تامین اعتبار شود به این افراد بسته حمایتی تعلق می‌گیرد.»

موفقیت کمیته امداد

در طرح‌های اشتغالزایی

میرهاشم موسوی، معاون اداری و مالی کمیته امداد گفت: «کمیته امداد با استفاده بهینه از امکانات و منابع توانسته در حوزه اقتصادی با فراهم کردن زمینه اشتغال مددجویان به اهداف راهبردی خود دست پیدا کند. این نهاد طی سه سال اخیر با اختصاص چهارهزار میلیارد تومان اعتبار ویژه تسهیلات اشتغال و کارآفرینی توانسته خانواده‌هایی که به دلیل فقر و محرومیت از چرخه اقتصاد خارج شده بودند را دوباره فعال کند.» وی با اشاره به آخرین آمارهای ارائه‌شده از وضعیت اشتغالزایی مددجویان، گفت: «درآمد حاصل از رونق فعالیت‌های کارآفرینی و اشتغالزایی مددجویان و خانوارهای تحت حمایت امداد، ۱۶ هزار میلیارد تومان برآورد شده که نشان‌دهنده افزایش چهاربرابری سرمایه اولیه است.»

کاهش بودجه بیماران خاص

مهدی شادنوش، رئیس مرکز مدیریت پیوند و درمان بیماری‌های وزارت بهداشت با انتقاد از کاهش اعتبار ردیف بودجه‌ای بیماران خاص در لایحه بودجه سال ۱۳۹۸، گفت: «متأسفانه اسمال اعتبار مربوط به ردیف بودجه‌ای بیماران خاص در لایحه بودجه دولت کاهش پیدا کرده‌است؛ به‌طوری‌که در سال ۱۳۹۶ میزان بودجه بیماران خاص ۲۳۴ میلیارد تومان بود، اما در سال ۱۳۹۷ این اعتبار به ۲۱۶ میلیارد تومان رسید و اکنون در لایحه بودجه دولت برای سال آینده این ردیف به ۱۵۰ میلیارد تومان کاهش پیدا کرده‌است، یعنی بیش از ۸۰ میلیارد تومان کاهش در اعتبارات مربوط به بیماران خاص شادیم. این بودجه در سال ۱۳۹۶ هزینه سه نوع بیماری را که از گذشته خاص محسوب می‌شدند، شامل می‌شد. این درحالی است که در سال ۹۷ چهار بیماری دیگر نیز به لیست بیماری‌های خاص اضافه شد، اما حالا می‌بینیم بودجه مربوط به این بیماران خاص کاهش یافته است. کاهش اعتبارات این بیماران در بودجه سال ۹۸ یک زنگ خطر است، زیرا هزینه‌ها افزایش یافته و مشکلات ارزی در کشور وجود دارد. باید توجه کرد تجهیزات و ملزومات مصرفی این بیماران وابسته به ارز است. از طرفی برای تأمین داروهایشان هم به اعتبارات کافی نیاز داریم. بنابراین امیدواریم نمایندگان مجلس شورای اسلامی به این موضوعات توجه کنند، زیرا بیماران و خانواده‌هایشان به‌شدت آسیب‌پذیرند و طی سال‌هایی که با بیماری خاص دست‌وپنجه نرم کرده‌اند، به دلیل هزینه‌هایی که داشتند، معمولاً در قشر ضعیف جامعه جای می‌گیرند. امیدواریم نمایندگان کمک کنند تا این ردیف بودجه‌ای اصلاح شود.»

حذف خدمت از لایحه بودجه

مهرداد بائوج لاهوتی، عضو کمیسیون برنامه، بودجه و محاسبات مجلس با اشاره به جزئیات لایحه بودجه سال ۹۸، گفت: «در لایحه بودجه سال آینده جریمه ریالی مشمولان غایب خدمت سربازی دیده نشده است و این مقررات تا پایان سال ۹۷ اجرایی می‌شود. خرید خدمت سربازی نوعی بی‌عدالتی بوده و قانون مربوطه این باب را باز کرده بود که افراد چند وقتی به خدمت سربازی نروند و سپس با پرداخت پول از زیرپار رفتن به سربازی شانه خالی کنند. از سوی دیگر با پرداخت جریمه غیبت سربازی، خدمت سربازی برای طبقات پایین جامعه شده بود، چراکه آنها توان خرید خدمت را نداشتند. طبقات ثروتمند جامعه بعد از تفریح در خارج از کشور، با پرداخت ۵۰ میلیون از رفتن به سربازی معاف می‌شدند، اما جوانان طبقه پایین جامعه مجبور به رفتن به سربازی بودند، اعتقاد دارم خرید خدمت سربازی بی‌عدالتی بود که دولت در لایحه بودجه سال ۹۸ آن را حذف کرده است. دولت برای جبران کسری بودجه خود این موضوع را در لایحه قرار نداد، با این حال ممکن است در کمیسیون تلفیق این موضوع دیده شود، هرچند نظر شخصی بنده این است که دولت کار درستی برای حذف خرید خدمت از لایحه بودجه کرده‌است. طرح خرید سربازی در لایحه بودجه ۹۸ حذف شد، ضمن آنکه درآمد حاصل از صدور انواع کارت معافیت دائم مشمولان وظیفه از خدمت سربازی یکی از بندهای درآمدی لایحه بودجه سه سال آینده است که نسبت به امسال تغییری نکرده است.»